

M. A. CASTRÉNIN SEURAN TOIMINTASUUNNITELMA 2013

Yleiset tavoitteet

M. A. Castrénin seura luo yhteyksiä ja edistää vuorovaikutusta suomalaisten ja Venäjällä asuvien uralilaisia kieliä puhuvien kansojen välillä, tekee tunnetuksi näiden kansojen kulttuuria Suomessa sekä tukee niiden kulttuuripyrkimyksiä ja oman kielen viljelyä. Seura pyrkii yhteistyössä eri järjestöjen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön ja muiden tahojen kanssa hoitamaan yhteyksiä, edistämään stipendiaattivaihtoa sekä tukemaan kirjallisuuden julkaisemista Venäjän suomalais-ugrialaisten kansojen kielillä ja kielten kehittämistä nykyaikaisen viestinnän välineiksi. Seuran päivitetty strategia vuosiksi 2013–2015 on parhaillaan valmisteilla.

Seuran toiminta vuonna 2013 keskittyy Matias Aleksanteri Castrénin 200-vuotisjuhlavuoden toteuttamiseen.

Kohteena sukukansat

M. A. Castrénin seura toimi vuodesta 1994 lähtien valtiollista opetus- ja kulttuuriministeriön alaista sukukansaohjelmaa koordinoivana toimistona ja ohjelman vastuullisena toteuttajana. Vuoden 2012 aikana ohjelman sisältöä uudistettiin vastaamaan kansainvälisiä vaatimuksia ja ohjelmaan kohdistettuja odotuksia. Vuodesta 2013 ohjelma jatkuu nimellä *Suomalais-ugrilainen kulttuuriyhteistyö Venäjän kanssa*, jota hallinnoidaan opetus- ja kulttuuriministeriössä.

Vuoden 2012 sukukansaohjelmasta toteutettavat hankkeet saadaan päätökseen keväällä 2013. Seura pyrkii jatkamaan monipuolista toimintaansa kohdealueillaan, ja hankkeyhteistyötä jatketaan käytettävissä olevien resurssien mukaan. Seura hakee yleis- ja hanketoimintaansa aktiivisesti rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi koti- ja ulkomaisilta säätiöiltä ja rahastoilta.

Seura jatkaa ns. kielikummitoimintaa Marin tasavallassa sijaitsevan Šorunzan koulun ja Komin tasavallassa sijaitsevan Bolšelugin koulun kanssa mm. tilaamalla koululaisille omakielisiä lastenlehtiä ja tukemalla luokkaretkiä. Jäsenmaksun yhteydessä maksettavalla vapaaehtoisella kummimaksulla seuran jäsenet ovat rahoittaneet kummitoimintaa vuodesta 2007 lähtien, ja sen odotetaan jatkuvan kummikoululuokkien valmistumiseen saakka.

M. A. Castrénin seuran musiikkipalkinto 2012

Sukukansaohjelman varoista julistettiin syksyllä 2012 haettavaksi musiikkipalkinto. Kilpailu jatkaa M. A. Castrénin seuran perinteikästä avointa palkintosarjaa, jolla pyritään tuomaan esille Venäjän suomalais-ugrilaisten kansojen kieltä ja kulttuuria. Aiemmin on jaettu kirjallisuus- ja toimittajapalkintoja, ja nyt ensimmäistä kertaa jaettava M. A. Castrénin seuran musiikkipalkinto 2012 on tarkoitettu huomionosoitukseksi ja kannustukseksi Venäjän Federaation alueella työskenteleville alle 35-vuotiaille etnopopmusiikin harjoittajille, jotka puhuvat äidinkielenään jotakin Venäjän suomalais-ugrilaista kieltä, käyttävät sitä työssään ja siten edistävät äidinkielenensä käyttöä ja kehittämistä nykymusiikissa. Palkintokategorioita on kolme: sanoitus, sävellys ja esitys. M. A. Castrénin seura nimeää riippumattoman palkintolautakunnan, joka käsittelee hakemukset ja tekee päätökset palkintojenjaosta. Palkinnot tullaan jakamaan keväällä 2013 Suomen Moskovan-suurlähetystössä.

Kohteena Suomi ja muut maat

Seura viettää Matias Aleksanteri Castrénin syntymän 200-vuotisjuhlavuotta monin eri tavoin. M. A. Castrén ja Siperian kielioppi -kirja pyritään kääntämään komiksi ja julkaisemaan se juhlapainoksena. Jäseniltojen sisältöä suunnitellaan myös Matias Aleksanteri Castrénin perintöä kunnioittaen, suunnitteilla on mm. luentosarja keväällä 2014 Helsingin yliopistomuseossa, jossa on esillä Kulttuurien museon ja Suomalais-Ugrilaisen-Seuran tuottama Castrén-näyttely. Kesällä 2013 tehdään kulttuurimatka Castrénin synnyinsijoille Tervolaan siellä pidettävään Castrén-juhlaseminaariin.

Kirjallisuus on vahvasti mukana seuran toiminnassa vuonna 2013: suomalais-ugrilaista kirjailijoita kutsutaan Lahden kansainväliseen kirjailijatapaamiseen LI-WREEn 16.-18.6.2013. Seura on jo vuodesta 2003 lähtien koonnut kulloiseenkin teemaan sopivan kirjailijaryhmän Venäjän suomalais-ugrilaisten joukosta, vastannut sen kutsumisesta ja käytännön järjestelyistä. Suomalaisdelegaatio taas matkaa kesän lopulla Jamalin Nenetsiaan, jossa järjestetään XII kansainvälinen suomalais-ugrilainen kirjallisuuskongressi – aiheena lastenkirjallisuus. Seuran syntysanat lausuttiin ensimmäisessä kirjallisuuskongressissa Marin tasavallassa vuonna 1989, jonne osallistui historiallinen kokoonpano suomalaisen kirjallisuuden ja kielitieteen edustajia. Vuoden 1991 kongressin *Kieli on kotimaani* seura jo järjesti ja vuodesta 1993 lähtien seura on koonnut noin kahden vuoden välein eri puolella suomalais-ugrilaista maailmaa järjestettävän kongressin suomalaisdelegaation. Viimeisimmän kongressin *Kirjallisuus käännekohdassa* seura järjesti vuonna 2010 Oulussa.

Vuosittaista sukukansapäivää vietetään syksyllä aiheena kielten kuoleminen sukupuuttoon. Maapallolla kuolee eläinlajeja sukupuuttoon saastumisen, ilmastonmuutoksen ja luonnonvarojen riiston takia. On arvioitu, että noin kahden viikon välein kuolee yksi kieli, ja näin ollen maailman arviolta 6 000 tunnetusta kielestä jopa 90 prosenttia kuolee kuluvan vuosisadan aikana. Kielen kuolema on suuri menetys maailman kulttuuriperinnölle, koska silloin katoaa korvaamatonta tietoa ja ymmärtämystä ihmisen ajattelusta ja sopeutumisesta ympäristöönsä.

Seura välittää edelleen useita kiertonäyttelyitä: udmurttilaisen lehtivalokuvaajan Mihail Jegorovin valokuvanäyttelyä Suomalais-ugrilaisuus, mordvalaisten, marilaisten ja komilaisten lasten piirustusnäyttelyä, valokuvaaja Heikki Kotilaisen Kuvia Komista -näyttelyä, valokuvaaja Tuukka Uusitalon valokuvanäyttelyä mordvalaisen kuvanveistäjän Stepan Ersän tuotannosta, tutkija Ljudmila Lipatovan valokuvanäyttelyä Pohjolan nomadit ja valokuvaaja Rax Rinnekankaan valokuvanäyttelyä Noitakuningatar Volgan mutkassa.

Toimintavuoden aikana järjestetään uralilaisia kansoja esitteleviä teemailtoja ajankohdaisista aiheista hyödyntäen vierailevia asiantuntijoita. Näistä ensimmäisenä on 14.3. vietettävä marilais-suomalainen arkeologinen ilta. Professori Valeri Patrušev (Marin tasavalta) kertoo Volgan alueen suomalais-ugrilaisien kansojen alkuperästä ja professori Mika Lavento (Helsingin yliopisto) suomalaisen arkeologian tutkimuskysymyksistä ja menetelmistä nykyisin.

Tiedotus

M. A. Castrénin seura palvelee jäseniään, viranomaisia, tiedotusvälineitä, kouluja ja muita tahoja välittämällä tietoa uralilaisista kansoista. Seura välittää suomalaisten yhteyksiä suomalais-ugrilaisiin kansoihin ja päinvastoin. Seuran ylläpitämästä asiantuntijarekisteristä löytyy edustajia mitä erilaisimmilta suomalais-ugrilaisilta aloilta.

Eräänä tiedonvälittäjänä toimii myös seuran harvinaislaatuinen kirjakokoelma, joka käsittää noin 1000 nidettä. Se on syntynyt etupäässä seuran tukemien julkaisuhankkeiden ja monipuolisen ruohonjuuritason verkoston myötä. Perustiedot teoksista ovat saavutettavissa seuran kotisivuilla ja suurin osa teoksista avoimesti lainattavissa.

Seura osallistuu eri tahojen järjestämiin tapahtumiin mahdollisuuksiensa mukaan. Kolmikantayhteistyö Suomi–Unkari–Viro jatkuu keskinäisen tiedotuksen ja hankekoordinoinnin puitteissa.

Seura pyrkii lisäämään avoimuuttaan ja näkyvyyttään kotimaassa ja ulkomaille suuntautuvaa tiedonvälitystä kehittämällä edelleen kotisivujaan (www.helsinki.fi/jarj/macastren) ja suomalais-ugrilaisista kansoista kertovaa verkkotietopakettia (www.ugri.net). Seuralla on yli 200 osoitetta käsittävä sähköpostitiedotuslista, jonka uutiset ja muut ajankohtaistiedotukset tavoittavat lähes reaaliajassa lukijansa. Seura liittyi alkuvuodesta 2012 Facebookiin, internetissä toimivaan yhteisöpalveluun, joka tarjoaa uusia mahdollisuuksia yhteydenpitoon suomalais-ugrilaisien kanssa (<http://www.facebook.com/pages/M-A-Castrénin-seura-MAC/359271510768228>).

Jäsentiedote ilmestyy vuonna 2013 neljänä numerona, joka lähetetään jäsenille valinnaisesti joko perinteisenä paperiversiona tai sähköpostitse. Otteita jäsentiedotteista on luettavissa myös seuran kotisivuilla.